

Pozorujeme-li různá sdělení Rudolfa Steinera o podstatě a působení mocností zla ve světě, je nápadné, že hovořil mnohem častěji a podrobněji o bytostech luciferických a ahrimanských než o asurských i o slunečním démonu Soratovi. To však lze vysvětlit ne pouze tím, že působení oněch naposled jmenovaných nastane teprve v budoucnosti - v každém případě z toho hlediska, když o nich Rudolf Steiner hovořil na začátku 20. století -, nýbrž ještě z jiného důvodu, jímž se zde budeme zabývat podrobněji.

Při všech duchovědeckých pozorováních působení odpůrcích mocností ve světě zaujímá z anthroposofického hlediska centrální místo kristologický aspekt této otázky. Jeho podstatu podal Rudolf Steiner ve formě umělecko-imaginativní v *Sousoší* a v malbě východní části malé kopule prvního Goetheana. V obou případech stojí postava Krista jakožto představitele lidstva, jenž zjednává rovnováhu mezi Luciferem a Ahrimanem, uprostřed. V této nové trojnosti, jejíž poznání je bezprostředně spjato s inspirací Michaela jakožto vedoucího bucha naší doby, je obsažen základ pro pravé pochopení Kristovy bytosti: „Uvažte, že Kristův impuls lze pochopit jen tehdy, když na něj pohlédneme jako na impuls rovnováhy mezi ahrimanstvím a luciferičnem, když jej dovedeme správně postavit do této trojnosti“ (GA 194, 21 11. 1919). A poté co Rudolf Steiner podrobně vylíčil duchovní význam této trojnosti, pokračuje: „To vše souvisí s posláním Michaelovým vůči oněm bytostem vyšších hierarchií, s nimiž je on sám spojen. Z toho plyne, že pro člověka je možné kráčet dále v duchovním vývoji teprve tehdy, když dosáhl takové rovnováhy ve všech rovinách: v sobě samém, ve svém zevním konání a v pozemské kultuře. Ba co více: Může nalézt přístup do dnešního království Kristova jen tehdy, když zjednal tuto rovnováhu mezi odpůrcími mocnostmi.“

I ak můžeme říci ve smyslu ústředního motivu *Sousoší*: Pouze rovnováha mezi Luciferem a Ahrimanem v člověku samém, jak je uká-

zána v Sousoší, může otevřít cestu k prožívání Krista v současnosti. A to je bezpodmínečně nutné k tomu, aby mohl člověk - počínaje naší dobou - odolávat pokušením asurských mocností tlačících se stále více do jeho života, a od r. 1998 také silám Slunečního démona samého. Neboť člověk potřebuje ve svém boji s těmito bytostmi zla, které jsou ve srovnání s duchy luciferickými a ahrimanskými mnohem mocnější, potřebuje na současném stupni svého vývoje pomoc Kristovu.

Neboť Lucifer a Ahriman chtějí člověka svést a tím si ho podmanit hlavně proto, aby použili jeho a tím celého zemského vývoje pro své vlastní cíle. Jinými slovy, chtějí člověka dostat do svého vlastního kosmického království, které si budují v kosmu a které se v okultismu nazývá „osmou sférou“ (viz níže). Naproti tomu duchové asurští a démoni Soratovi se nesnaží člověka si podmanit, nýbrž ho jako bytost já zcela zničit. Proto má člověk na svém dnešním stupni vývoje v boji s nimi zapotřebí pomoci. Tato pomoc je však možná jen tehdy, když si člověk vydobyl v sobě samém výše popsané rovnováhy, neboť ta je v naší době branou do království Kristova, odkud člověk musí dnes čerpat duchovní síly pro odpor proti oběma ostatním kategoriím odpůrcích mocností. A to je důvodem, proč Rudolf Steiner věnoval tomuto tematů ve svých knihách a přednáškách, až po vytvoření Sousoší - duchového středu prvního Goetheana -, a v mysterijních dramatech (GA 14) tolik pozornosti. Neboť když se tohoto cíle nedosáhne, nelze dnes získat správný poměr k Luciferovi a Ahrimanovi, tím méně pak k oběma ostatním kategoriím odpůrcích mocností, k bytostem asurským a ke slunečnímu démonovi Soratovi.

Věnujeme-li se na konec ještě jednou levému motivu Sousoší, je třeba říci: Společné působení luciferických a ahrimanských mocností, zde zpodobené, je branou, kudy mohou vnikat do člověka a do celé současné civilizace ony obě druhé a také mocnější kategorie duchů zla. Aby se dosáhlo cíle zemského vývoje, je proto zapotřebí uzavřít tuto bránu realizací ústředního motivu Sousoší ve vlastní duši.

Bude také záviset na výsledku Ahrimanova vtělení v lidstvu, jak se vyvinou podmínky pro „úspěšné“ působení asurských duchů a dé mona-Sorata. Proto hovořil Rudolf Steiner v posledních letech svého života především o působení bytostí ahrimanských v lidstvu a o nutnosti stavět se jim na odpor (GA 26).

Sergej

O.

Prokofjev

